

PAVEL HOŠEK VE VÍRU VELKÉHO TANCE

text MATĚJ HÁJEK foto ARCHIV

Pavel Hošek:
Ve víru Velkého tance.
Duchovní zkušenost
přítomná v literárním díle
C. S. Lewise
CDK 2021

Vycházím z lesní tišiny, pěšina mě vede podél rozlehlé, nahrubo sečené louky. Cesta míří mírně nahoru k úpatí strmého, kamenitého kopce pokrytého urostlými smrkami a borovicemi. Z jejich středu vyčnívají ohromné pískovcové věže – hlavy obrů. Je před soumrakem a najednou, v okamžiku a bez ohlášení, se všechno změní. Mrak za mými zády poodstoupí, ostré oranžové světlo rozsvěcuje skály a zježený vrchol kopce kolem nich. Všechno teď žije tajemstvím letního podvečera. A skalní krajina se stává jinou. Je stále hluboká a krásná, ale náhle je také milá, nebo i blízká, jako by z ní spadl závoj a na obzoru se rozsvítila její dobrotivá tvář. Pak protne nebe nářek káněte, opodál tajně proběhne srna. A v srdci je teplo, dobře i teskně.

Co se to jen ve mně děje, že cítím tolik touhy? Stýská se mi, ale nevím po čem. Jsem tu úplně poprvé, a přece jako bych to všechno zblízka znal, jako bych sem snad patřil. Je to ozvěna domova, doposud ale nenavštíveného. Úplná dálka a útěšná blízkost v jedné stejné chvíli. Je to něco jako zjevení? Snad....

Známe to myslím všichni. Takové okamžiky, taková setkání, i když možná úplně jinde. V nádherné krajině, ale také třeba v písních a příbězích, v očích milovaného člověka, v huňaté srsti dobrého zvířete, u lůžka křehkého, slábnoucího bližního, v tiché hodině upřímné zpovědi anebo třeba... při tanci. Ano, při tanci, kde se učíme najít a držet krok, kde vnímáme celým tělem rytmus, melodii, krásu a všechno z druhého člověka, který tančí s námi. Jak dobře vést a nesvést, jak být společníkem blízkým, a přece nechat volnost. Jak jistě držet i s radostí pouštět.

A proč tohle všechno píšu? Protože právě k prameni takového bezprostřední, rozmanité a univerzálně přístupné duchovní zkušenosti nás přivádí Pavel Hošek prostřednictvím své nové knížky. Její název vyslovuje přesně to, o čem pojednává. Zve nás do víru „Velkého tance“. V mnohaposchodovém díle světoznámého a stále hojně čteného anglického křesťanského spisovatele C. S. Lewise vynáší na světlo jeden ústrojní spojovací prvek. Je jím velkolepá a úžasná vize skutečnosti jakožto „Velkého tance“ všeho se vším. Ve víru „Velkého tance“ se podle Hoška (a jeho duchovního mistra C. S. Lewise) děje celý náš svět. Je to tanec chápaný jako ustavičné, nepodmíněné, všeprostopující dění lásky. Tento „Velký tanec“ milovaného s milujícím je vždy přítomnou, ač mnohdy pro člověka nezřejmou mizou života. Je vzorcem, který zakládá a prostupuje v různých podobách všechny vrstvy skutečnosti. Všechno stvořené tak může a má nacházet „své místo ve velkolepém tanečním rejži veškerenstva“. Všechno se ukazuje jako báječný nápad samotného Stvořitele, který nás touží naučit spolu vzájemně tančit.

Hošek tohle všechno píše jako vždy plnokrevně – čte se to jedním dechem, a přece nelze letět po povrchu. Snad každá věta je sdělná a je možné se k ní sklonit a přivonět. A píše také poctivě – máme pocit, že s trpělivostí permoníka vše vykotal a nezůstal nám dlužen vůbec nic ze souvislostí a zdrojů, které se tématu týkají. Má přítom ale jaksi volnější zápěstí než mívával u lewisovských pojednání dříve. Štětcem slov a vět nyní mává rozmáchlé a se strhujícím tvůrčím zápallem. Jsou to přítom nadále přesné, nezahlcující a poctivě promyšlené tahy.

Číst Bibli jako Ježíš

BRONISLAV MATULÍK

Nakladatelství Barrister & Principal patří mezi menší nezávislá česká rodinná nakladatelství. Vzniklo v roce 1996. V současné době se zaměřuje na knihy z oblasti náboženství, společenských věd a na knížky pro děti, v menší míře vydává i poezii. K jeho novinkám patří také dvě knihy od Richarda Rohra,

Univerzální Kristus a Číst Bibli jako Ježíš, na kterou bych rád upozornil.

Františkán Richard Rohr je celosvětově známý křesťan a autor mnoha titulů. Ve své poslední knize, která u nás vychází, dává čtenářům možnost otevřít Bibli ještě jinak, než jak jsme možná byli zvyklí, a to inspirování příkladem Ježíše.

V zásadě nás autor vede k tomu, abychom vnímali, že Bible je duchovní literatura, a tak ji i četli, přičemž tak často preferovaný historický přístup označuje za nejméně užitečný. Snaží se čtenáře pro Bibli doslova nadchnout. Vede je, aby s Bibli zacházeli, jako s ní zacházel Ježíš. Dává k tomu řadu příkladů a ukázek, z nichž vysvítá, že Ježíš ke své hebrejské Bibli přistupoval zcela jinak, než jak to dělá dnešní běžný vykladač. Četl ji mnohem volněji, otevřeněji a angažovaněji. Rohr vede čtenáře, aby se nebáli postupovat stejně.

Nová Hoškova kniha o Lewisovi tak vlastně není knihou o Lewisovi. Je možné říci, že nám Hošek (veden samotným Lewisem) předkládá něco daleko podstatnějšího. Pomáhá nám porozumět a otevřít se novému vidění sebe i světa. Jeho kniha je laskavým, srozumitelným a touhu probouzejícím pozváním k tanci vprostřed nádherného víru veškerenstva. ■

Cti otce svého

Film zpracovává často nelehký úkol, který nám Bůh dává svým čtvrtým přikázáním, a to ctít své rodiče. Konkrétně vypráví o vztahu dospělého syna a jeho otce, u kterého se začínají projevovat známky demence. Obtíž však zdaleka neleží ve stařecké nemoci, ale ve střetu hodnot.

Představitel hlavní role a zároveň režisér snímku Viggo Mortensen si přitom nevybírám nějakou extrémní situaci – jeho filmový otec není masový vrah, diktátor ani obyčejný zloděj nebo lhář. Režisér vychází přiznaně z vlastního dětství a dospívání a popisuje starce, který svou nespokojenost se životem ventiluje neustálými invektivami vůči všemu a všem. Vůči homosexuálům, komunistům a černochům, ale především vůči svým blízkým. Na druhé straně stojí syn – homosexuál, úspěšný v osobním i profesním životě. Aby ve svém životě došel tam, kde je, musel se od svého otce a jeho hodnot velmi radikálně odtrhnout.

Režisér v retrospektivách postupně odkrývá, že otcova tvrdost a necitlivost vedla k rozpadu obou jeho manželství a ke komplikovanému vztahu s dětmi i vnoučaty.

Ještě máme čas (Falling)
psychologické drama,
Kanada / Velká Británie / Dánsko,
2020, 112 min

Stařík na prahu smrti ale stále odmítá nahlédnout svou vinu – nikdy se nikomu neomluvil, nikdy se neohlížel na to, co si druzí myslí. Ani ve staří nehodlá svůj přístup měnit, i když je zřejmé, že své blízké potřebuje stále víc.

Jednoduše navržená zápleтка by mohla svádět k ještě jednoduššímu rozuzlení. Toho se ale divák ve filmu nedočká. Umírající otec ve skvělém hereckém ztvárnění Lance Henriksena nedojde k zázračnému prozření. Život nefunguje jako hollywoodský film. Mortensen namísto toho vykresluje sílu pouta syna k otci, které je silnější než bolest, již si oba způsobují.

Je přirozené, že se děti během dospívání vymezí vůči hodnotám svých rodičů, že je vnímají velmi černě, a v tomto případě nutno říci i zaslouženě. Nicméně v životě pak přichází období, kdy jsme více či méně nuceni své staré rodiče a naše vzájemné vztahy znovu přehodnotit, překonat bariéry, nechuť, odstrkování, konflikty a křivdy... Máme čas snažit se své rodiče pochopit a přijmout – ne už jako děti, které si rodiče často idealizují, ale jako dospělí, kteří je dokážou milovat i s jejich nesnesitelnými vlastnostmi. ■

LIBOR DUCHEK